

BESLUT

Datum
2008-11-06

Beteckning
5621-2005-026243
0120-64-003

Delgivningskvitto

AB Gustavsberg
Box 400
134 29 Gustavsberg

**Beslut angående avslutningsplanen för Ekbackstippen i
Värmdö kommun**

Beslut

Länsstyrelsen godkänner avslutningsplanen för Ekbackstippen på fastigheten Gustavsberg 1:52 i Värmdö kommun. Beslutet är fattat med stöd av 40 § i förordningen om deponering av avfall (SFS 2001:512).

Länsstyrelsen förelägger med stöd av 26 kap. 9, 19, 21 § §, 2 kap. 1-3, 5 § § miljöbalken att utöver det som Villeroy & Boch Gustavsberg AB (bolaget) har tagit på sig att genomföra i den inlämnade avslutningsplanen, om följande försiktighetsmått, redovisningar och kontroller:

- 1) Sluttäckning skall uppfylla kravet om en genomsläpplighet av maximalt 50 liter per kvadratmeter och år. Täthetskravet skall uppfyllas senast år 2013 för hela deponin.
- 2) Sluttäckningskonstruktionen med alla materialskikt skall vara färdigställt när sättningarna på ytan av deponin underskrider 50 mm/m och år, dock senast år 2015.
- 3) Sluttäckning och tillhörande installationer får inte bli utsatta för belastningar eller andra påfrestningar som medför att gas- och vattendränningar fallerar samt kraven enligt punkt 1 och 2 inte kan klaras.
- 4) Om bolaget avser att använda avfall eller annat förorenat material i eller ovanför tätskiktet i sluttäckning ska detta prövas av behörig myndighet.
- 5) Allt drän- och lakvatten som avleds från deponin skall vid behov genomgå rening som medför att utsläppet till recipient inte medför någon negativ konsekvens för människors hälsa eller miljön senast år 2013. En anmälan om reningsverkens/markfiltrens uppförande skall göras i god tid innan byggnationer påbörjas.
- 6) Befintliga och tidigare lakvattenavledningar till Farstaviken som medfört att omkringliggande mark har infiltrerats och därmed förorenats skall saneras senast år 2013. Saneringsplan skall inlämnas till tillsynsmyndigheten i god tid innan saneringen påbörjas.

BESLUT

Datum
2008-11-06

Beteckning
0120-64-003

- 7) Sluttäckningen av varje deletapp som startar ska anmälas till tillsynsmyndigheten senast tre månader innan arbeten påbörjas. I anmälan ska förutom teknisk beskrivning också redovisas:
- materialval i täckningen inklusive beräkningar på perkolation av nederbörd genom planerad sluttäckning
 - planerade slänlutningar
 - information om eventuella uppmätta sättningar på den aktuella etappen
 - redovisning av system för kvalitets- och utförandekontroll av sluttäckning
 - tillvägagångssätt vid skarvar i tätskikt mellan aktuell deletapp och angränsande deletapper
 - utformning av gasdränering och gasavledning genom sluttäckningen inklusive omhändertagande av gasen
 - planerad skötsel/efterbehandling av området
 - kontrollprogram för kontroll av sluttäckningen med tillhörande konstruktioner

Bakgrund

Bolaget bedriver deponering vid Ekbackens deponi av slam från fabriken reningsverk för processavloppsvatten, porslinskross samt gips och keramiska brännhjälpmiddel. Tippning på Ekbackens deponi har skett åtminstone sedan 1940-talet och ursprungligen fungerade den som en hushållsdeponi för närliggande samhälle. Den exakta sammansättningen av tippmassorna är okänd, men inbegriper presskakor, gipsformar, rökgasfilter och emballage samt även hushållsavfall. Det material som deponerats i modern tid innehåller höga halter zirkonium, zink och bly.

Gällande bestämmelser

Enligt förordningen om deponering av avfall (SFS 2001:512) skall deponier som inte avslutats före den 16 juli 2001, och som omfattades av gällande tillstånd den 16 juli 2001, lämna in en anpassnings- eller avslutningsplan till tillsynsmyndigheten senast den 1 juli 2002. Anpassningsplan lämnar de deponier som avses drivas även efter 2008, medan de deponier som kommer att upphöra med deponering senast 2008 redovisar en avslutningsplan. Naturvårdsverket har med stöd av förordningen meddelat föreskrifter om deponering av avfall.

Handläggning av ärendet

I februari 2003 beslutade Miljöprövningsdelegationen (MPD) Stockholm att avslå bolagets tillståndsansökan till fortsatt deponering vid Ekbackstippen. Därmed blev en anpassning av Ekbackstippen inte aktuell, istället så lämnade bolaget in ett förslag till avslutningsplan för Ekbackstippen den 28 april 2005.

Den 7 mars 2008 inkom bolaget med en reviderad avslutningsplan för Ekbackstippen till Länsstyrelsen.

Den 11, 12 september 2008 skickade länsstyrelsen ett förslag till beslut för kommunikering med bolaget och berörd kommun.

Svar på kommunikering inkom den 24 september 2008 från bolaget och den 7 oktober 2008 från kommunen.

Svar på kommunikering

Bygg- och miljökontorets synpunkter på Länsstyrelsens förslag till beslut.

1. I avslutningsplanen framgår det att schaktning och flyttning av massor kommer att ske i samband med byggnation på deponiområdet. En sådan betydande ändring av markförhållandena kan påverka deponins stadium såsom urlakning av ämnen och gasbildning. Med hänvisning till den osäkra bakgrund som finns på deponimassornas innehåll ska relevanta markprover tas och redovisas för berörd myndighet, innan massorna återanvänds.
2. I punkt 5 ska drän- och lakvatten vid behov renas enligt förslag till beslut. Begreppet *vid behov* bör förtydligas med eventuella riktvärden eller liknande. Lämplig provtagning på drän- och lakvattnet ska ske under projektets gång för att fastställa om någon hälso- eller miljörisk finns. Dräneringsvatten som uppkommer i samband med sluttäckningskonstruktionen ska renas om utsläppet antas medföra en negativ konsekvens för människors hälsa och miljön.
3. De tidskrav som anges i punkt 1, 2, 4 och 6 anses rimliga för den typ av åtgärd som krävs.

Miljöavdelningen ser en stor risk med att en framtida byggnation kommer att ske på deponiområdet. Ingrepp i samband med byggnationer kan påverka deponins konstruktion. Detta gäller främst belastning av tunga fordon samt den pålning som kommer att ske vid uppförande av byggnader.

Bolagets synpunkter på länsstyrelsens förslag till beslut.

1. Bolaget anser att täthetskravet skall vara uppfyllt senast år 2013. Ambitionen i dagsläget är att genomföra sluttäckningen så fort som möjligt. Det är emellertid en stor yta som ska sluttäckas och bolaget bedömer det inte som realistiskt att hinna med att göra detta till år 2011.
2. Som en konsekvens av att årtalet i punkten 1 skjuts fram till 2013 bör årtalet under denna punkt skjutas fram till år 2015.
3. Kravet är otydligt i fråga om hur begreppet försämring ska tolkas. I avslutningsplanen redovisas under 3.5.1 att en tätare sluttäckning skall

användas för det fall området kommer att utnyttjas för anläggandet av en ny fabrik. Detta medför att funktionskravet för en deponi för farligt avfall klaras, och att en stor marginal finns för eventuella framtida skador, utan att täthetskravet enligt punkt 1 och 2 i länsstyrelsen föreläggande, 50 mm/år, äventyras. Därmed bör försiktighetsmålet skrivas som;
Sluttäckning och tillhörande installationer får inte bli utsatta för belastningar eller andra påfrestningar som medför att kravet enligt punkt 1 och 2 inte kan klaras.

4. Inga synpunkter.
5. Ekbackstippen ligger i ett större avrinningsområde. Det innebär att framtida dränvatten kan komma från omkringliggande marker och vägar. Det är inte rimligt att bolaget ska rena föroreningar från andra verksamheter. Därför anser bolaget att ordet "dränvatten" ska tas bort från punkt 5. Detaljplanen innehåller en planbestämmelse som ställer krav på dagvattenåtgärder inom respektive fastighet. Det dagvatten som genereras inom Ekbackstippen kommer således att passera oljefilter samt fördröjningsmagasin innan det leds till dagvattenledning, i enlighet med den dagvattenutredning som tagits fram för Ekbacken. Att åtgärder för dagvattnet är tillräckliga kommer att kontrolleras av kommunen i bygglovsskedet. I enlighet med resonemanget under punkten 1 ovan bör årtalet ändras till 2013.
6. Bolaget uppfattar att denna punkt syftar till att spola den kulverterade ledningen för att undvika utlakning av föroreningar från sediment till ett renat lakvatten. Det finns ingen dokumentation över den kulverterade ledningen för lakvatten men den är med säkerhet äldre än 40 år. Med största sannolikhet byggdes ledningen när deponin togs i bruk på 1940-talet. Då gick det boskap på Slottsängarna och det var troligtvis anledning till kulverteringen. Därmed finns det inte tidigare lakvattenavledningar. Enligt den riskbedömning som gjordes inom ramen för MKB-arbetet utgör inte sedimenten någon hälsofara. I enlighet med resonemanget under punkt 1 ovan bör årtalet ändras till 2013.
7. Inga synpunkter.

Bakgrund

I avsnittet finns felaktig information i sista meningen. Det material som deponeras idag innehåller inte höga halter av zink och bly, se avslutningsplanen under 6.2. Tungmetallinnehållet är lågt, under de generella riktvärdena för känslig markanvändning, det lakar mindre än vad kriterierna för inert avfall medger och att det mer betraktas som naturmaterial.

Handläggning

Avsnittet bör kompletteras med uppgift om att bolaget dragit tillbaka avslutningsplanen 2005 och att man lämnat in en ny i mars 2008.

Länsstyrelsens bedömning

I fjärde stycket står det *Bolaget har i princip redogjort för det som krävs i deponeringsförfordningen för avslutningsplaner. Bolaget har dock i ett flertal frågor rörande avslutningen och sluttäckningen inte redovisat någon viss teknik eller ett visst utförande. Länsstyrelsen anser att vissa frågor, som inte har redovisats fullständigt i avslutningsplanen, skall anmälas till tillsynsmyndigheten inför täckningen av varje deletapp. Det bör framgå att utformningen av avslutningsplanen, med principlösningar, fastställa detaljerna i anmälningsärenden, gjorts efter samråd med länsstyrelsen. I texten ovan framstår det som om bolaget tagit fram en bristfällig avslutningsplan.*

Länsstyrelsens bedömning

Bolaget, har lämnat in en avslutningsplan för deponin kallad Ekbackstippen. Kraven enligt deponeringsförfordningen på innehållet i avslutningsplaner är relativt omfattande. Förutom allmänna uppgifter skall planen redovisa vilken deponiklass deponin hänförs till, behovet av åtgärder för att motverka störningar från verksamheten, program för kontroll av sättningar och lakvatten etc., sluttäckningens konstruktion samt kontrollåtgärder mm. under efterbehandlingsfasen.

Eftersom deponin kommer att avslutas tar Länsstyrelsen ingen ställning till om deponin uppfyller kraven i deponeringsförfordningen på bottentätning, dränering och geologisk barriär.

Utifrån det i avslutningsplanen redovisade innehållet av avfall i deponin ska Ekbackstippen klassas som en deponi för icke farligt avfall.

Bolaget har i princip redogjort för det som krävs i deponeringsförfordningen för avslutningsplaner. Bolaget har även i ett flertal frågor rörande avslutningen och sluttäckningen redovisat flertal tekniker och utföranden enligt Länsstyrelsens efterfrågan. Länsstyrelsen anser dock att frågor som berör detaljer och val av sluttäckningsmetodik, som inte har redovisats i avslutningsplanen skall anmälas till tillsynsmyndigheten inför täckningen av varje deletapp. Anmälan bör komma in i så god tid att tillsynsmyndigheten har möjlighet att granska och eventuellt bemöta innehållet i anmälan. Tre månader får anses vara en rimlig tid för detta.

Enligt deponeringsförfordningen och tillhörande allmänna råd ska en deponi avslutas "så snart som möjligt". Det finns däremot inget sista datum för när de deponier som omfattas av avslutningsplan ska vara avslutade. Detta innebär inte att en avslutning av en deponi kan pågå under en lång tid. Länsstyrelsen anser det därför nödvändigt att föreskriva ett sista datum när deponin skall vara fullständigt avslutad - vid utgången av 2015 i enlighet med försiktighetsmått 2 i detta beslut.

Länsstyrelsen anser att det bör finnas en fastställd tidpunkt för när deponin ska vara fullständigt avslutad för att så snart som möjligt begränsa den miljöpåverkan som deponin ger upphov till. Länsstyrelsen delar bolagets uppfattning att en sluttäcknings kvalitet inte får äventyras av sättningar. Det finns olika åtgärder som kan vidtas för att undvika att sättningar skadar en framtida sluttäckning. I det fall det är direkt olämpligt att sluttäcka en viss del av deponin på grund av stora sättningar kan bolaget i en anmälan till tillsynsmyndigheten begära förlängning av tidpunkten för sluttäckning av en viss etapp. Om bolaget då vill skjuta fram tidpunkten för sluttäckning med avsevärd tid bör man beakta behovet av en provisorisk sluttäckning under den tiden. Länsstyrelsen anser inte att en eventuell brist på täckmassor i sig är ett tillräckligt skäl för att redan nu ytterligare skjuta fram tidpunkten för sluttäckning än vad som medgivits ovan.

Försiktighetsmått 3 medför att bolaget måste dimensionera sluttäckningen så att den klarar all eventuell överlast och perforeringar som kan uppstå på den sluttäckta deponin.

Försiktighetsmått 4 i beslutet medför att bolaget inte skall använda konstruktionsmaterial som medför en negativ inverkan på människors hälsa eller miljön. Byggmaterialet i sluttäckningskonstruktioner ska uppfylla de krav som ställs på vedertagna byggmaterial när det gäller byggnadstekniska och miljömässiga egenskaper. Naturvårdsverket har även påtalat att alla typer av konstruktionsmaterial som används under ett tätskikt på en deponi måste klara lakningskriterierna för respektive deponiklass. Användande av avfall till anläggningsändamål är anmälnings- eller tillståndspliktigt enligt miljöbalken beroende på hur stor risken är för människors hälsa och miljön. Länsstyrelsen anser dock att porslinskross och filterpresskakor från bolagets reningsverk i Gustavsberg med fördel kan användas i utjämningskiktet under tätskiktet i sluttäckningskonstruktionen för Ekbackstippen. Om bolaget avser att använda porslinskross och filterpresskakor från fabriken i Gustavsberg i annat än utjämningskiktet på Ekbackstippen så krävs det att bolaget lämnar in ett bedömningsunderlag som omfattar provtagningsplaner, kvalitetssäkringsplaner och analyser som gör det möjligt att bedöma avfallets innehåll och omgivningspåverkan mer noggrant. De stickprovsanalyser som redovisats i avslutningsplanen räcker inte för att avgöra om frågan ska hanteras av tillsyns- eller tillståndsmyndigheten.

Avslutningen av deponin kommer att medföra att drän- och lakvatten som är kontaminerat måste renas innan de leds till recipient vilket medför att bolaget måste ha en god kontroll av de olika vattnen samt att det måste byggas reningssteg som kan klara av att rena dessa vatten så de kan avledas till närområdet samt Farstaviken utan att det uppstår en negativ konsekvens på människors hälsa eller miljön. Att reglera denna rening med riktvärden eller liknande är komplicerat eftersom valet av reningsteknik och dess utformning kräver noggrannare undersökningar än de som finns beskrivna i avslutningsplanen. Bolaget har dock

angett att de ska rena lakvattnet och inga byggnationer av reningsverk/markfilter får påbörjas utan att det föregåtts av en anmälan till tillsynsmyndigheten (försiktighetsmått 5 och 6).

Markområden som har förorenats av lakvattnet som avletts till Farstaviken ska saneras i enlighet med den saneringsplan som bolaget ska ta fram och lämna in till Länsstyrelsen i god tid innan saneringen påbörjas. Saneringen ska säkerställa att ledningsnätet inte medför en återkontaminering av redan renat lakvatten. Utöver detta ska även markområden som förorenats av orenat lakvatten vid avledningen till Farstaviken saneras i enlighet med den saneringsplan som ska inlämnas till Länsstyrelsen (försiktighetsmått 5 och 6).

I anmälan inför sluttäckning av en deletapp skall följande ingå:

- materialval i täckningen inklusive beräkningar av perkolation av nederbörd genom planerad sluttäckning

Länsstyrelsen anser att bolaget bör precisera hur sluttäckningen ska utformas. Bolaget bör inför sluttäckningen redovisa hur de ska uppfylla kraven i deponeringsförordningen för maximal perkolation av nederbörd genom skyddstäckningen. Försiktighetsmått 1 i beslutet medför att bolaget skall uppfylla täthetskravet 50 liter per kvadratmeter och år senast år 2013 genom provisorisk eller permanent tätskikt för att minska lakvattenbildningen och möjliggöra att rent nederbördsvatten kan avleds till närområdets naturliga recipienter. Länsstyrelsen bedömer att tiden (mer än 4 år) för att anordna en sådan täckning är mer än tillräcklig och tekniska lösningar finns att tillgå på marknaden.

- planerade släntlutningar

Släntlutningar mer än 1:3 äventyrar sluttäckningens kvalitet. Bolaget bör på karta visa hur den planerade etappens slänter ska utformas. Särskilt bör hänsyn tas till övergång till angränsande etapper.

- information om eventuella uppmätta sättningar på den aktuella etappen

Stora sättningar i det deponerade materialet äventyrar sluttäckningens kvalitet.

- redovisning av system för kvalitets- och utförandekontroll av sluttäckning

Bolaget redovisar att de sluttäckningsarbeten som hittills skett har genomförts i egen regi.

- tillvägagångssätt vid skarvar i tätskikt mellan aktuell deletapp och angränsande deletapper

Deponin är till ytan relativt stor och kommer att sluttäckas i olika etapper utsträckt i tiden. Länsstyrelsen anser därför att bolaget ska redovisa hur tätskiktet ska överlappas mellan olika deletapper för att sluttäckningens kvalitet ska säkerställas.

- utformning av gasdränering samt övrig dränering

Länsstyrelsen anser att bolaget ska redovisa hur de avser att samla upp och avleda gasen i samband med anmälan om sluttäckning.

- planerad skötsel/efterbehandling av området
- kontrollprogram för kontroll av sluttäckningen

Vidare ska bolaget i anmälan redovisa hur de planerar efterbehandla området inklusive ett kontrollprogram för fortlöpande kontroll av sluttäckningen. För att deponins tätskikt skall fungera under lång tid måste det skyddas från skador utifrån. Det ovanliggande skyddsskiktet skall ge skydd mot bland annat tjälsprängningar och erosion. Att anlägga en verksamhet uppe på deponin skulle kunna skada skyddsskiktet och i förlängningen även tätskiktet. Med anledning av ovanstående anser Länsstyrelsen att bolaget ska redovisa hur de planerar efterbehandla området. Bolaget ska också redovisa ett kontrollprogram för fortlöpande kontroll av sluttäckningen där bland annat periodisk besiktning av sluttäckningen ska ingå. Det kontrollprogrammet bör slutligen samordnas mellan de olika deletapperna och integreras i det befintliga kontrollprogrammet för deponin.

Alla etapper kommer inte att sluttäckas samtidigt. Eftersom en fullgod sluttäckning även ska innebära en skyddstäckning och dränering behöver bolaget senare komplettera sluttäckningen av toppytan med detta. Detta ska då anmälas till tillsynsmyndigheten i god tid.

Upplysningar

Deponin, eller en del av den, anses avslutad först när sluttäckningen har inspekterats genom tillsynsmyndighetens försorg och tillsynsmyndigheten har godkänt den.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas till Miljödomstolen, se bilaga.

Lena Pettersson
Miljöskyddschef

Erland Nilsson
Miljöhandläggare

BESLUTDatum
2008-11-06Beteckning
0120-64-003Kopia till:Miljöprövningsdelegationen i Stockholms län
Miljö- och Hälsoskyddsnämnden i Värmdö kommun
Akten
LP, EN

